

Persoanele infectate cu HIV, victime ale stigmatizării și discriminării

Experții independenți afirmă că persoanele care trăiesc cu virusul HIV în Republica Moldova sunt discriminate atât de lucrătorii din sistemul medical și angajatori, cât și de oamenii de rând.

În 2009 Olga a fost internată în spital. A dat câteva analize de rutină. Peste o lună, medicul de familie a chemat-o la policlinică pentru ca să repete analizele. Olga își amintește și acum ziua în care a aflat că are HIV. „În fața mea stăteau doi medici foarte serioși. Vestea a venit ca un fulger. Mi-am pierdut cunoștința. După ce mi-am revenit, aveam o singură dorință – să fie doar un coșmar”, spune fata.

Olga era convinsă că la mijloc este o eroare medicală. Verdictul medicilor a spulberat orice speranță: „Vei mai trăi zece ani...” Timp de o lună Olga s-a izolat de cei din jur. Stătea doar în casă și plângea. Se gândea tot mai des la suicid...

„Părinții nu mă vor înțelege”

Tinerii i-a fost greu să treacă singură prin momentele grele de după aflarea vestei cumplite. Părinții ei nu știu nici până astăzi despre suferința ei. Ea nu le-a spus nimic crezând că ei o vor ignora. „Prin anumite întrebări indirecte, am înțeles care ar putea fi reacția lor...”, afirmă fata.

A simțit nevoia să își deschidă sufletul unor oameni, care însă au dezamăgit-o. „Credeam că-mi sunt prieteni adevărați. Când au auzit vestea, mi-au întors spatele. Nici măcar nu mai comunicăm”, spune Olga.

Discriminată chiar de medici

Mai mulți medici stomatologi au refuzat să o trateze când au aflat că este purtătoare de HIV. „De fiecare dată mă apropiam de asistenta medicală și o anunțam că am HIV. Ea pleca să se consulte cu medicul, apoi revenea și îmi zicea ba că nu au locuri libere, ba că sunt foarte ocupați”, își amintește fata.

Olga nu mai întreba când vor fi disponibili, anticipând răspunsul. Știind că va fi refuzată peste tot, a hotărât că la următoarea vizită la stomatolog să nu mai spună despre virus.

Discriminată și de angajatori

Când a aflat despre HIV, fiind stresată, Olga s-a concediat de la serviciu. După câteva luni, după ce s-a mai gândit, și-a dat seama că nu este totul pierdut și trebuie să meargă înainte. A hotărât să-și găsească un loc de muncă. „Unde mă duceam să mă angajez, îmi cereau certificatul medical. Angajatorii refuzau să mă angajeze chiar dacă încercam să le explic că nu sunt un pericol social”, afirmă tânăra.

După mai multe luni de căutări, Olga și-a găsit o slujbă unde nu i s-a cerut să

Foto: simbol

prezinte certificatul medical. Nu i-a spus angajatorului despre HIV de frică să nu fie refuzată.

Olga nu-i condamnă pe acei care o resping. „Oamenii nu sunt bine informați despre HIV și metodele de protecție. Până a afla că am HIV, ignoram persoanele purtătoare de acest virus. Acum îmi dau seama că îi judecam pe nedrept pe cei infectați cu HIV. Credeam că doar consumatorii de droguri sau prostituatele pot lua HIV. Nu este așa...”, spune fata.

Lipsa de informare, cauza majoră a discriminării

Veronica Baractari, coordonator PR și advocacy în cadrul Ligii persoanelor care trăiesc cu HIV din Republica Moldova, spune că o bună parte din populație nu este informată despre acest virus și despre metodele de protecție. „Cetățenii trebuie să conștientizeze că oamenii sunt egali în drepturi cu sau fără HIV”, afirmă Veronica Baractari.

Una din problemele persoanelor purtătoare de HIV, în special celor din mediul rural, este nerespectarea confidențialității. „Dacă medicul de familie din sat știe că o persoană este purtătoare de HIV, atunci mai devreme sau mai târziu despre asta află tot satul. În consecință, persoana este respinsă de conșăteni, fiind nevoită să-și schimbe locul de trai”, susține Veronica Baractari.

Andrei Lungu, avocat la Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova (IDOM), afirmă că persoanele cu statutul HIV-pozitiv din Republica Moldova sunt discriminate atât de reprezentanții din sistemul medical și de angajatori, cât

Potrivit datelor Centrului Național Științifico-Practic pentru Prevenirea și Controlul SIDA (CNS), în primele zece luni ale anului 2011 au fost înregistrate 609 cazuri noi de infectare cu HIV. Până la 1 noiembrie a.c., în Republica Moldova stau la evidență 7014 persoane ce trăiesc cu HIV, inclusiv 2205 în regiunea transnistreană. În fiecare an, la 1 decembrie, este marcată Ziua Mondială de combatere a SIDA. În Republica Moldova această zi va fi marcată sub sloganul: „Solidar. Implicat. Responsabil.”

și de oamenii simpli. „Persoanelor care trăiesc cu HIV le este limitat accesul la unele servicii medicale. În Legea cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA este scris negru pe alb că nu se admite refuzul internării, primirii, accesului la servicii medicale a persoanelor cu statut HIV pozitiv în instituțiile medico-sanitare și balneare publice, departamentale și private sau solicitarea unor taxe sportive pentru prestarea serviciilor respective. În plus, este interzisă orice formă de discriminare la toate etapele de angajare, promovare sau atribuire a responsabilităților de serviciu în orice domeniu public sau privat, la alegerea sau numirea în funcții publice. În legislația în vigoare este stipulat că Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii, Protecției Sociale, și Familiei stabilește în care instituții nu pot lucra bolnavii de HIV, dar în funcție de stadiul bolii lor ei sunt orientați sau reorientați profesional”, afirmă Andrei Lungu.

Statul despre prevenirea discriminării

La 16 decembrie 2010 Guvernul a aprobat Programul național de prevenire și control al infecției HIV/ SIDA și

infecțiilor sexual transmisibile pentru anii 2011-2015. Scopul Programului constă în promovarea modului sănătos de viață, formarea comportamentului sigur și inofensiv, extinderea activităților de prevenire în rândul populației, inclusiv al populației rurale, populației mobile, extinderea accesului la servicii de sănătate (consiliere și testare voluntară, depistare precoce, tratament, îngrijiri și suport), precum și menținerea situației epidemice a infecției HIV în stadiul epidemiei concentrate.

Diana Doros, consultant principal al Direcției politice de asigurare a egalității de gen și prevenirea violenței din cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, spune că în cadrul acestui program s-au stabilit mecanismele de protecție a drepturilor persoanelor cu HIV/SIDA de către Direcția Asistență Socială. „În scopul prevenirii discriminării persoanelor cu HIV/SIDA, precum și promovării incluziunii lor, s-au organizat mai multe seminare, unde asistenții sociali și lucrătorii sociali au fost instruiți cum să se comporte cu persoanele care trăiesc cu HIV”, susține Diana Doros.

Lilia ZAHARIA

Dacă aveți și alte întrebări de ordin juridic sunați la (022) 22 09 96

1. Este corectă utilizarea termenului „persoană bolnavă de HIV”?

Nu este corectă folosirea termenului „persoană bolnavă de HIV/SIDA” pentru că astfel de exprimare contribuie la stigmatizarea și discriminarea persoanelor infectate. Corect trebuie să zicem „persoane care trăiesc cu HIV/SIDA”.

2. Care este pedeapsa care poate fi aplicată unui angajator, dacă el a concediat o persoană cu dizabilități, motivând că statutul ei nu corespunde funcției pe care o avea?

Persoana concediată pe motiv că are dizabilități fizice, deși postul pe care îl avea îi permitea îndeplinirea obligațiilor de muncă, se poate restabili în funcție prin adresarea unei cereri de chemare în judecată a angajatorului. O dată constatat ordinul de concediere ca fiind ilegal, instanța va obliga angajatorul să restabilească persoana în circuitul muncii în funcția anterior deținută, plata restanței la salariu și achitarea prejudiciului moral. Suma prejudiciului moral va fi „sanțiunea” pentru concedierea ilegală a persoanei pe motiv că are dizabilități fizice. După ce va intra în vigoare Legea privind combaterea și prevenirea discriminării, această persoană va fi în drept să pretindă recunoașterea angajatorului responsabil de discriminare și sancționarea contravențională a acestuia, deoarece în urma adoptării va fi operată o completare a Codului Contravențional în acest sens. Nu este corectă utilizarea termenului „handicap” când ne referim la persoanele cu dizabilități fizice și intelectuale, pentru că acest termen contribuie la stigmatizarea lor ca fiind inapte și inutile.

Multe persoane cu dizabilități fizice, și cu unele dizabilități intelectuale, sunt apte de muncă, pot fi încadrați în câmpul muncii și sunt în stare să-și asigure independent un trai decent dacă li s-ar asigura egalitatea de șanse și ar fi tratați cu respect de angajatori. Stigma conform căreia se consideră că persoanele cu dizabilități nu se pot îngriji de sinestătător doar pentru că au dizabilitate fizică este incorectă și injustă. Locul de muncă, în dependență de funcția deținută și sarcinile puse pe seama persoanei, poate fi adaptată la dizabilitatea fizică a persoanei, asigurându-i astfel oportunitatea/șansa de a lucra în egală măsură cu ceilalți angajați.

3. Unde poate să se adreseze o persoană discriminată pe criterii de rasă?

Orice persoană care consideră că a fost discriminată pe criterii de rasă poate depune o plângere în acest sens la Centrul pentru Drepturile Omului, Avocaților Parlamentari. Odată cu adoptarea Legii privind combaterea și prevenirea discriminării va fi creat un Consiliu Național a cărui competență va fi examinarea plângerilor privind acțiunile de discriminare.

DICTIONAR JURIDIC

Discriminare – tratament mai puțin favorabil față de o persoană sau un grup de persoane în comparație cu alte persoane sau grup de persoane aflate în situații asemănătoare în baza unuia sau mai multor criterii interzise de lege. Criteriile interzise de discriminare sunt: rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingere religioasă, sex, vârstă, stare a sănătății, dizabilitate, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, precum și orice alt criteriu similar.

Confidențialitate - caracter secret, intim al informației, interzisă pentru a fi divulgată către persoane terțe fără acordul persoanei la care această informație se referă.

Linia Nediscriminare 0-8003-8003

Coaliția Nediscriminare a lansat **Linia Nediscriminare** pentru a oferi consiliere și asistență juridică persoanelor supuse discriminării. Orice persoană poate apela gratuit la numărul **0-8003-8003**. Operatorii - juriști cu experiență vor consulta victimele pe marginea problemelor invocate și vor oferi informații despre instituțiile competente pentru a interveni în aceste cazuri.

Totodată, în cazuri grave de încălcare a drepturilor persoanelor discriminate sau a celor din grupurile minoritare, victimele vor fi asistate/reprezentate de juriști în instanța de judecată.

Dacă situațiile sesizate nu constituie cazuri de discriminare, dar este vorba despre încălcarea drepturilor omului, acestea sunt redirecționate spre juriști specializați în domeniu.

Linia Nediscriminare este activă de **luni până vineri, între orele 09:00-17:00.**